

Zápis z jednání

Pracovní skupiny pro čtenářskou gramotnost

*Projekt Místní akční plán vzdělávání pro Hlučínsko východ III
CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0022962*

Místo a čas konání: LOGR cafe Hlučín, 10. 6. 2022, zahájení ve 14 hodin

Seznam účastníků: vizte prezenční listinu

H. Paverová, vedoucí projektu MAP III, přivítala přítomné a neopomněla připomenout, že se jedná o první prezenční jednání po téměř dvouleté přestávce. Úvodem byly předány informace týkající se výkazů práce a také dalšího setkání PS. Se členkami PS bylo domluveno, že se další setkání uskuteční nejpozději v první polovině října – zda-li online, či prezenčně bude záviset převážně na aktuální epidemiologické situaci. U této příležitosti H. Paverová navázala na interaktivní sběr zpětných vazeb prostřednictvím Mentimeteru, ke kterému došlo na minulé (online) pracovní skupině. Na otázku týkající se organizačně-technické stránky jednání odpovídaly členky, jak shrnula H. Paverová, rozličně, v odpovědích se objevilo, že je vítán čas zahájení setkání od 14 hodin výše, vyhovující je online forma prostřednictvím Google Meet, současně však zaznělo, že rovněž prezenční setkání jsou důležitá – členky uvítají přinejmenším kombinaci obou forem setkání. Co se místa konání týče, preferovaným je Hlučín a jeho přilehlé okolí, zvolit lze např. i prostředí kavárny či se „*můžeme prostrídat ve svých školách*“, jak bylo stran jedné z respondentek navrženo. Domlouvání termínů PS tak bude nadále probíhat v dostatečném předstihu via e-mail, jak se členky shodují.

H. Paverová následně opětovně vzpomenula hlavní náplň práce a (povinné) činnosti pracovní skupiny (v souladu se závaznou metodikou) a seznámila členky PS s novinkami souvisejícími s MAP, potažmo obecněji s oblastí vzdělávání.

Předané informace a novinky (pozn.: pro větší přehlednost přistupujeme k následujícímu, bodovému, výčtu):

- Členky PS byly informovány o ukončení kroužků realizovaných v rámci projektu OKAP II k 31. květnu. O stavu připravenosti a pokrocích v realizaci byly členky průběžně informovány od druhé poloviny roku 2020, tj. od doby podání žádostí o dotaci. H. Paverová připomněla, že kroužky byly 100% hrazeny z dotace, rodiče tak po celý rok neplatili žádné školné.
 - o H. Paverová přítomné zpravila o tom, že se 14. května (sobota) uskutečnila v DDM Hlučín akce s názvem „Den s robotikou“, jež byla určena právě dětem navštěvujícím kroužky Úžasný svět robotiky pro mladší, resp. starší žáky v DDM a CVČ. Na Dni s robotikou, na jehož realizaci se podíleli zástupci Laboratoře robotiky při Slezské univerzitě v Opavě, se děti dozvěděly řadu zajímavostí ze světa robotiky a vyzkoušely si práci s neotřelými typy robotů (i dronem), se kterými se běžně nesetkají. Akce se účastnili i někteří rodiče a celkově sklídila mezi všemi účastníky kladné ohlasy. V Regionu Opavsko byl k dané akci otištěn krátký článek.

- Dále byly přítomným předány informace (a u této příležitosti rovněž rozdány informační letáky) o aktivitách Moravskoslezského paktu zaměstnanosti, především pak o možnosti bezplatného vzdělávání kariérových poradců. H. Paverová uvedla, že tyto informace byly jejím prostřednictvím postoupeny jak vedení škol, tak samotným kariérovým poradcům.
 - o MS Pakt v rámci projektu OKAP II připravuje pro jednotlivá území v kraji vzdělávací a metodickou podporu pedagogů v oblasti kariérového poradenství. Aktuálně probíhá tato podpora na Frýdecko-Místecku, Bruntálsku a Karvinsku (každá skupina čítá v průměru 18-20 zájemců) a je určena jak základním, tak středním školám.
 - o Aktivity jsou rozprostřeny v čase tak, aby byla co nejvíce snížena organizační zátěž na škole pro uvolnění školených osob. Na aktivitách se podílejí zkušení kariér. poradci a psychologové.
 - o Zástupci škol, kteří projeví zájem, nebudou muset na školení dojíždět např. do Ostravy či dále, jednotlivá setkání budou probíhat přímo na Hlučínsku, místo bude vždy navrženo a domluveno přímo s účastníky.
 - o Součástí výstupů vzdělávání a metodické podpory bude i on-line prostředí (www.volbakariery.cz), kde budou uloženy výstupy z jednotlivých setkání, a navíc i praktická cvičení, která lze používat při práci se žáky a také individuální poradenství (konzultace, tandemy, mentoring kariérového poradce MS Paktu přímo na škole).
 - o Předpokládané zahájení aktivit: září/říjen 2022. Jedná se v základu o 6 společných workshopů (většinou od 8:30 do 13:30 hodin), konkrétní termíny i čas jsou přizpůsobovány potřebám účastníků.
 - o Jakékoli dotazy zodpoví garantka této aktivity, p. **Simona Matisová**. Na setkání nebyly zmiňovány, na tomto místě však uvádíme rovněž kontakty: 737 669 440, smatisova@mspakt.cz

- H. Paverová následně informovala o činnosti Kabinetů informatiky a ICT, které působí v rámci projektu SYPO a přítomné zpravila o dalších novinkách v oblasti podpory digitální gramotnosti na školách:
 - o Připomněla, že od roku 2018 funguje v každém kraji skupina KIMů (krajských ICT metodiků), kteří školám pomáhají a podporují je v problematice implementace digitálních technologií do vzdělávání a řízení školy.
 - o Kromě toho, jak H. Paverová doplnila, byla Národním pedagogickým institutem a MŠMT nově zřízena síť tzv. IT guru – IT konzultantů, poradců pro digitalizaci škol, kteří budou školám radit nejen s nákupem digitálních technologií, ale i s jejich procesem digitalizace a celkovým nastavením digitální infrastruktury.
 - o Veškeré informace k těmto konzultantům, jak odkázala H. Paverová, jsou k dispozici na edu.cz/digitalizujeme/it-guru.
 - o H. Paverová u této příležitosti přislíbila přítomným postoupení prezentací, včetně užitečných odkazů a zdrojů k nové informatice a digitálním kompetencím, a odkazu na záznam z tematického dne Digitální vzdělávání, který se uskutečnil v dubnu pod záštitou Národní sítě MAS. Na online setkání se svými příspěvky vystoupili jak zástupci KIMů, tak IT guru a další zajímaví hosté.
 - o Přiblížen byl rovněž příklad dobré praxe z MAP Hranicko (bude zasláno via e-mail), kde v MAP II fungoval sdílený administrátor pro školní digitální infrastrukturu a poradce

pro digitální vzdělávání (podílel se mj. na tvorbě vzdělávacího obsahu a tematických plánů).

Po informativní části bylo přistoupeno – v souladu s programem jednání – k reflexi výstupů z předchozí pracovní skupiny. K této částečně došlo již v úvodu, kdy byla reflektována očekávání členek PS v otázce (povahy) jednání. Na tomto místě byly H. Paverovou představeny (anonymní) odpovědi na dotaz týkající se očekávání členek z hlediska věcné stránky jednání pracovní skupiny (na co bychom se měly zaměřit, v jakých oblastech více rozvíjet diskuzi apod.). Respondentky např. navrhují zaměřit se na „*kolegiální podporu v širším mimoškolním prostředí, organizaci akcí k aktuálním tématům*“, dále na „*výuku cizinců, rozvíjení čtenářské gramotnosti u dětí s poruchami učení*“, „*vzájemnou inspiraci na podporu čtení žáků – co číst a jak (metody/strategie) s žáky na 1. a 2. stupni ZŠ, aby žáci četli kvalitně a se zájmem*“ či na „*zapojení digitálních technologií do výuky běžných předmětů s rozvojem ČG. Metody ve výuce se zaměřením na rozvoj kompetencí a FH (kritéria, moderovaná diskuze, sebehodnocení, propustky z výuky aj.) i v MŠ. Halda a Herman – setkání*“. Grafický přehled odpovědí z Mentimeteru bude, jak přislíbila H. Paverová, postoupen členkám PS via e-mail.

H. Paverová na tomto místě připomněla zásadní rozdíl oproti MAP II, kterým je vyloučení aktivit Implementace (tj. nemožnost pořádat aktivity pro děti, žáky a další cílové skupiny), s čímž jsme ale od druhé poloviny MAP II počítali, neb tato informace byla průběžně avizována. Dále konstatovala, že z nedávného webináře se zástupci MŠMT a NPI vyplynulo, že dokonce ani jiné vzdělávací aktivity a setkávání prakticky nejsou možné, vyjma pracovních skupin. Nabídnu tak u této příležitosti byla možnost přizvání experta nebo (místního) lídra na jednání pracovní skupiny. H. Paverová doplnila, že omezení vzdělávacích aktivit je, lze říci, částečně v rozporu s deklarovaným cílem MAP III „společné informování, vzdělávání a plánování partnerských aktivit pro následné společné řešení“ (viz Postupy MAP III).

V MAP III, jak pokračovala H. Paverová, by bylo vhodné hledat udržitelné formy spolupráce a stanovit si reálné a realistické priority v oblasti čtenářské gramotnosti v území s ohledem na omezení, které MAP III s sebou přináší. Nelze tedy organizovat a hradit aktivity typu dílničky, výukové programy, exkurze pro děti a žáky, nabízí se však možnost projednání relativně nenáročných a udržitelných projektů za přispění/v součinnosti s místními pedagogy, a již zmiňované hledání cest a forem dlouhodobější spolupráce. MAP III navíc poskytuje prostor pro společnou reflexi a rozvalu nad tím, jaké aktivity a projekty mají v budoucnu smysl, z krátkodobějšího hlediska, např. na aktuálním setkání, můžeme zapřemýšlet nad tím, co by nás v novém školním roce jakožto členy PS těšilo, motivovalo a zejména, co by nadále podporovalo společné učení a mělo dopad také na učení dětí. Reflexe, jak podotkla H. Paverová, probíhá v nastaveném rámci dlouhodobých priorit vytyčených ve Strategickém rámci MAP, k příp. revizi jednotlivých cílů a opatření dojde v novém školním roce.

Stran H. Paverové byly předestřeny možné okruhy spolupráce, které byly následně projednány s přítomnými členkami. Tyto vychází z rešerše provedené v rámci přípravy na PS, inspirací byly mj. dříve projednávaná témata, aktivity jiných MAP či okruhy reflektované na – již na minulé PS avizovaném – setkání zástupců jednotlivých ORP okresů Opava a Bruntál dne 2. května v Krnově, které bylo pořádáno v rámci iniciativy Okresní partnerství (pro bližší informace vizte zápis z 20. 4.). Paní Jarmila Polomská ze ZŠ Hlučín-Rovniny navrhuje vybrat jen několik relevantních témat a na ty se blíže zaměřit, přehršel témat k řešení bývá ze zkušenosti spíše kontraproduktivní. Členky PS se shodují, že prioritou je podpora

vzájemného sdílení zkušeností a příkladů dobré (osvědčené) praxe a pořádání inspirativních setkání. Paní Jana Šandalová ze ZŠ a MŠ Hlučín-Darkovičky poznamenala, že právě inspirativní dny jsou pro ni osobně velkým přínosem. H. Paverová na tomto místě připomněla – na minulém setkání projednávanou – možnost vytvoření mapy inspirace a mapy příkladů dobré praxe, které by měly být komplementární k těmto aktivitám. Mapy budou zpracovány ve druhé polovině roku, v září budou všechny školy osloveny s prosbou o vyplnění jednotného formuláře, na jehož podkladě budou obě mapy vyhotovovány. Účelem je prezentace toho, co se na školách děje, realizuje, uplatňuje – projekty, výstupy z projektů, neotřelé metody a techniky apod. Mapa příkladů dobré praxe pak nabídne přehled osvědčených zdrojů, se kterými na školách kantoři pracují, tipy na lektory, semináře a obecně vzdělávací akce apod. Obě mapy tak budou sloužit jako rozcestník inspirace.

H. Paverová se následně dotázala paní Šandalové, zda na škole pokračují v pořádání kavárniček pro rodiče, na které jsme narazily již na předchozích setkáních PS. P. Šandalová odpověděla kladně, byť jsou podobné akce organizovány již pod jiným názvem. Obdobná akce pro rodiče, po vzoru ZŠ a MŠ Hlučín-Darkovičky, by, jak podotkla H. Paverová, mohla být pořádána na úrovni celého Hlučínska, třeba pod názvem Bešeda či Potlach u kafeja. Každé setkání by bylo nějak tematicky zaměřené, k diskuzi by byli přizváni odborníci z regionu i mimo něj. V návazném MAP, jak poznačily členky PS, by pak mohla být realizována (alespoň jedna) aktivita, jež byla plánována v rámci grantu z nadačního fondu Eduzměna a která musela být z důvodu protiepidemických opatření zrušena. Jednalo se o aktivitu s pracovním názvem Co se na Pražské naučíš, ve světě jako když najdeš, která byla koncipována jako celodenní akce (v areálu zámku Kravaře) pro rodiny s dětmi. Tato měla nabídnout několik rozličně tematicky zaměřených stanovišť (ČG, MG, reg. identita, robotika, ICT, Montessori vzdělávání, deskové hry, pohybové aktivity, polytechnika) pod záštitou místních škol a především členů pracovních skupin.

Aktivity pro rodiče jsou stran členek PS vítané, praxe bývá obecně taková, že akce organizované přímo školou (řízená diskuze, workshopy, semináře) za účasti odborníka nepatří k hojně navštěvovaným stran rodičovské veřejnosti. Naproti tomu model pořádání webinářů pod hlavičkou MAP/MAS se poměrně osvědčil. Stran H. Paverové však bylo připomenuto, že jsou aktivity pro rodiče v MAP III velmi omezené, ba dokonce vyloučené, alternativou může být realizace pod záštitou MAS a Sdružení obcí Hlučínska, které je dle posledních informací podpoře aktivit pro pedagogy a rodiče nakloněno. Paní Polomská poznamenala, že je škoda, že tyto projekty postrádají systémovost, neb řada věcí má dobře nakročeno a musí být, bohužel, nuceně přerušeny.

K dalším reflektovaným okruhům patřila možnost navázání systematictější spolupráce se středními školami v regionu. Tuto členky PS velmi kvitují. Paní Marie Šlosárková ze ZŠ Via Montessori vnímá, že by tato příležitost mohla být ku prospěchu všem stranám. Vítá možnost většího seznámení středních škol s prostředím ZŠ, SŠ budou moci zmapovat terén a podívat se, co všechno se na základních školách děje a realizuje. Paní Polomská se domnívá, že např. hlučínské gymnázium bude této formě spolupráce nakloněno, již nyní totiž zaznamenává snahy místního gymnázia o přiblížení se ZŠ. Následně se otevřela diskuze k danému tématu. Paní Polomská dodala, že spolupráce bude muset dávat oběma stranám, zejména pak středním školám, smysl. Paní Jana Grzychová ze ZŠ a MŠ Ludgeřovice navrhla jít cestou nějakého společného projektu žáků/studentů a kantorů, propojit se a nastavit projekt tak, aby se sami vyučující touto formou něco naučili. Prvním krokem, jak shrnula H. Paverová, by mohlo být společné setkávání, dalším pak právě ony společné projekty či párová, tandemová výuka. Paní Šandalová u této příležitosti zmínila, že se u nich na škole velmi osvědčila párová výuka jedné p. učitelky z mateřské

a jedné ze základní školy. Kromě přínosu pro samotné děti a žáky zaznamenaly dle p. Šandalové pedagožky také posun v používání popisné zpětné vazby. Možnost párové výuky na úrovni kantor ze ZŠ a kantor ze SŠ je stran členek PS přijímána pozitivně.

Projednána byla i další témata, mezi nimi např. i podpora kritického myšlení a mediální gramotnosti včetně event. spolupráce s místními periodiky a univerzitami. H. Paverová se v závěru aktuálního bodu programu přítomných dotázala na názor k potenciální aktivitě spolupráce, která by propojila jak čtenářskou (příp. i digitální) gramotnost, tak regionální identitu, tj. dvě priority (z celkových 5) MAP na Hlučínsku. Jednalo by se o unikátní autorskou knihu, která by prezentovala obce a zajímavosti Hlučínska očima dětí a žáků 1. a 2. stupně ZŠ. Následně byla otevřena diskuze, jak bychom danou aktivitu mohli uchopit – 1) jednotící linka v podobě pohádkového putování např. rodiny Prajzulků či (naopak) samostatné příběhy, 2) interakce ze strany dětí (např. vymyšlení úkolů pro děti/žáky z další školy, podílení se na grafickém zpracování, doplňkových předmětech apod.). Dle paní Polomské je základem dobře formulovaný a jasný metodický pokyn pro školy, ideální bude provedení pilotáže. P. Grzychová navrhl začít na 1. stupni ZŠ s tím, že pilotní skupinu mohou tvořit žáci 4. a 5. tříd.

H. Paverová doplnila, že se jedná pouze o návrh, který ji napadl včera v rámci přípravy na PS, od představitelů SOH však ví, že jakákoli aktivita související s udržením a rozvojem regionální identity a/nebo neotřelou prezentací regionu bude (vždy) vítaná a má vysokou šanci být finančně podpořena. V dalším školním roce, potažmo v dalším kalendářním roce, lze uskutečnit pilotáž, na kterou by v MAP IV navázala kompletně rozpracovaná aktivita hrazená přímo z prostředků projektu. Aktivitou by byla mj. podpořena mezipředmětová výuka, posílena skupinová, kooperativní výuka, tvůrčí psaní, kreativita i schopnost vyhledávání informací. Nabízí se využití jak tradičních prostředků, tak moderních digitálních technologií.

Poslední informací bylo plynule navázáno na další bod programu, jímž bylo projednání tématu digitální gramotnosti a využívání ICT ve vzdělávání, konkrétně v rámci výuky čtenářské gramotnosti. V rámci PS panuje shoda na kontinuální podpoře sdílení zkušeností a příležitostí k (na)čerpání inspirace. Paní Šandalová by se např. ráda inspirovala, „*jak dostat informatiku do všech předmětů, tak, aby bylo využívání iPadů a dalších technologií co nejvíce smysluplné*“. Paní Šandalová má také tip na velmi schopného rodiče v oblasti IT a robotiky, kterého přizvala do jedné z hodin. V dalším školním roce členky PS vítají přizvání odborníků a místních lídrů k diskusi na téma využívání ICT ve vzdělávání. H. Paverová na tomto místě informovala o plánovaném online setkání zástupců MAP, kteří o setkání projeví zájem, se zástupci NPI, potažmo NPO (Národní plán obnovy). Kromě zástupců realizátorů MAP byli přizváni také zástupci z řad pedagogů, potažmo vedení (těch) škol, které se tématu digitální gramotnosti dlouhodobě věnují, lze je označit za lídry v oblasti digitálního vzdělávání, přičemž tito lídři by event. mohli v budoucnu plnit roli regionálního poradce pro toto téma. Celou tuto aktivitu zastřešil MAP Hranicko. Spolu s H. Paverovou se má setkání účastnit pan Karel Moric, ředitel ZŠ a MŠ Ludgeřovice. Účelem setkání má být projednání možností budoucí spolupráce, resp. smysluplného propojení aktivit MAP, NPI a NPO. Členky PS budou, jak přislíbila H. Paverová, informovány o závěrech setkání, které je plánováno na 30. června. V případě obdržení výstupů v podobě prezentací a/nebo jiných materiálů, které bude možné distribuovat do území, budou tyto postoupeny členům jednotlivých pracovních skupin. Členky PS si následně nasdílely několik tipů na zdroje, oceňují např. web digigram.cz, kde je k dispozici řada ucelených učebních materiálů.

V další části setkání jsme věnovaly pozornost identifikaci, resp. aktualizaci (seznamu) místních lídrů/expertů a jejich zapojení do práce PS a dalších aktivit v území. Přítomným byly rozdány archy s tabulkou, v níž jsou uvedena jména všech identifikovaných lídrů v MAP II za jednotlivé tematické oblasti (priority). H. Paverová nejprve objasnila účel dané aktualizace. Zmínila, že na tabulku je potřeba nahlížet částečně v kontextu doby – některá jména se v tabulce objevila na základě toho, že s danými osobami bylo v době identifikace místních lídrů do jisté míry spolupracováno a rýsovala se možnost dlouhodobější spolupráce (která se ale nenaplnila). Některé osoby již navíc danou pozici v organizaci, kterou měly reprezentovat, nevykonávají. Na základě společné diskuze došlo k předběžné aktualizaci místních lídrů za oblast čtenářské gramotnosti. Dle domluvy bude výstup zaslán všem členkám PS via e-mail, před finalizací tak budou mít všichni dostatečný prostor se nad nominanty zamyslet. Finální podobu bychom projednaly a odsouhlasily na dalším setkání pracovní skupiny.

Poslední bod programu nabídl tradičně možnost sdílení, diskuzi a podávání návrhů a podnětů. Paní Šandalová u této příležitosti ještě navázala na projednávanou možnost propojení čtenářské gramotnosti a regionální identity. Dle svých slov oceňuje např. recitace žáků v prajzštině a podobné aktivity, které pracují s prajzským nářečím. H. Paverová na tomto místě předala informaci o plánové aktivitě ZŠ a MŠ Sudice, soutěži škol v prajzském nářečí – „Prajzské slovíčkohraní“. Osloveno bylo stran zástupců dané ZŠ několik škol z blízkého i vzdáleného okolí, konečný počet čítá 6 škol. Tématem by měla být (libovolná) oslava na Hlučínsku. Spolu s panem Neminářem a paní Evou Tvrdou má být H. Paverová členkou poroty. Stran H. Paverové bylo akcentováno, že se jedná o pilotáž, v případě, že se akce osvědčí, není vyloučeno, že se její obdoba zopakuje v následujících letech ve větším formátu. Členky PS se shodují, že veškeré obdobné aktivity má smysl kontinuálně podporovat, neboť vztah mladé generace k místnímu nářečí výrazně slábně.

Závěrem H. Paverová sdělila, že zápisy a další výstupy, materiály, odkazy apod. budou členkám postoupeny prostřednictvím odkazu na sdílené úložiště, o jehož zřízení projevíly v minulosti zájem. V rámci rozloučení si všichni popřáli pohodové a ve zdraví prožité prázdniny!

Zápis zpracovala: Hana Paverová